

SANTIAGO COSTA VAQUÉ I MÓRA D'EBRE

Joan Launes Villagrasa

Santiago Costa Vaqué va néixer el 2 d'agost de 1895 a Móra d'Ebre. Era fill de Joan Baptista Costa Mani i de M.ª Teresa Vaqué Descarrega. Costa va viure la seva infantesa a la seva vila, concretament a Cal Soguer. De Móra d'Ebre anà a Barcelona on va estudiar a l'Escola d'Art de la Llotja. La primera obra, la va presentar a l'Exposició Internacional d'Art de Barcelona.

L'any 1917 es va desplaçar a Madrid on va viure amb el seu cosí, el també escultor de Móra d'Ebre Julio Antonio. A la mort d'aquest, Costa va decidir viatjar a Amèrica del Sud; fou a l'any 1925 quan tornà a Madrid on va celebrar entre els dies 2 i 26 de novembre una exposició a la Sala de la Biblioteca Nacional, una mostra que promogueren la mare de Julio Antonio i en Marià Benlliure, també escultor. El rei Alfons XIII fou un dels visitants de l'exposició; en veure l'escultura "Alavés", va dir: *"Hay esculturas tan admirablemente hechas que aunque no conozca uno a las personas se da cuenta que el parecido tiene que ser completo"*. ("La Epoca" 7-XI. "El Universo" 8-XI).

Santiago Costa va fer infintat d'exposicions: Madrid, Barcelona, Vigo, Reus, Saragossa i Móra. Aquesta darrera, al setembre de 1971.

Móra d'Ebre sempre va estar present en la vida i obra de Santiago Costa i la seva obra recorda els seus orígens riberencs. Entre les escultures fetes per Costa s'hi troben: "El remador", obra de bronze de 29.5 cm d'alt; "Els sirgadors", de pedra calcària de Calatorao i 37 cm d'alt; "Els segadors", també de pedra calcària i 51 cm d'alt, així com "El pagès", "El plantador", "El cavador"...

La pintura de Costa també ens mostra l'estimació que tenia per la seva terra. De les nombroses obres fetes detaquen: "El carrer de la Barca de Móra d'Ebre", "Sínia", "Miravet", "La Picossa", "L'Ebre prop de Móra". Totes aquestes pintures estan realitzades a l'oli i sobre fusta de 53x37 cm.

Santiago Costa sempre que podia visitava la seva vila, on se'l recorda amb un bloc i un llapis a la mà, caminant pels carrers en direcció a la plaça de Baix, carrer de la Barca i l'aubadera, on Costa podia contemplar els homes del riu: sirgadors, llaguters, pescadors i les noies i nois passejant, gaudint de l'entorn natural del riu Ebre. Costa, enamo-

rat del seu riu, l'Ebre, recollia en el seu bloc tots els instants màgics que la gent i l'Ebre en aquells anys li transmetien; la seva mà no parava de dibuixar el paisatge i la seva gent; el color i la vitalitat dels personatges riberencs s'immortalitzava en el seu bloc, on les fulles eren dibuixades per les dues cares, unes fulles que recollien, minut a minut, la sobrietat i el color de la terra, així com els cossos i les formes dels homes i dones del riu.

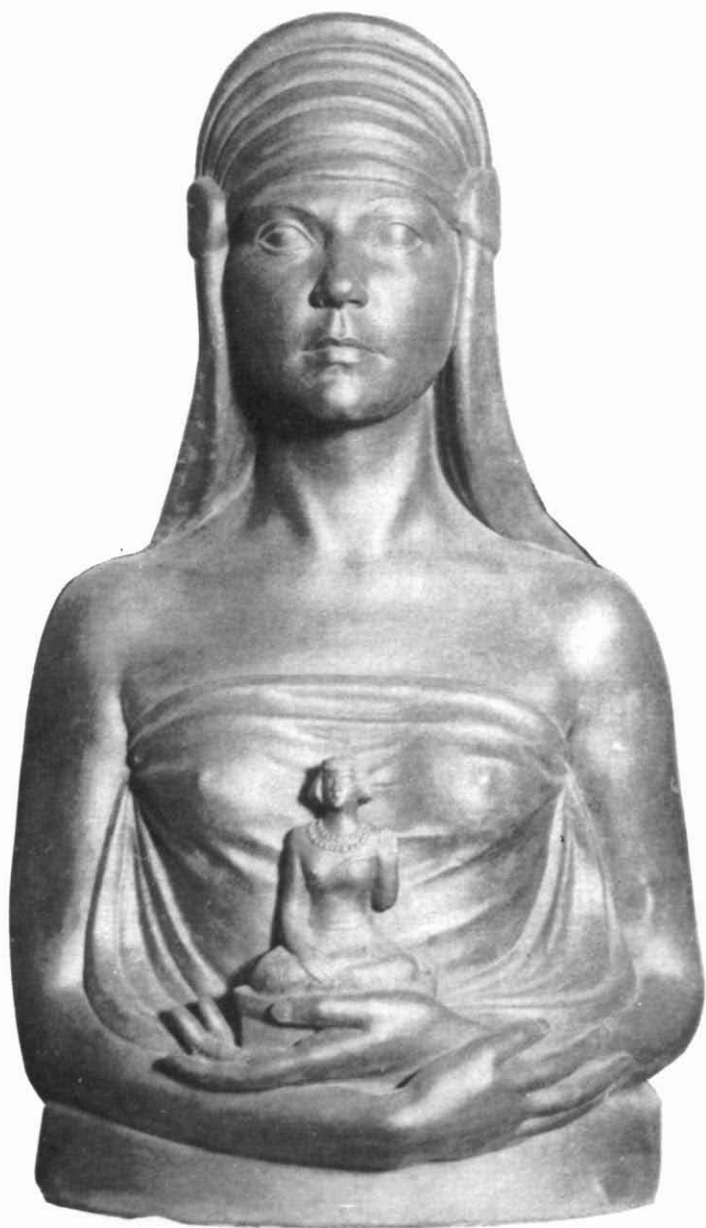
L'escultura que va dedicar al seu cosí Julio Antonio és l'obra de Santiago Costa que podem veure a Móra d'Ebre; un monument realitzat gràcies a una subscripció popular promoguda per la revista de Móra d'Ebre "La Riuada". L'obra fou inaugurada l'any 1929 i ubicada al bell mig de la plaça de Dalt. D'aquesta manera Costa va voler estar present, dia a dia, al seu poble.

Altres obres de l'escultor i pintor morenc que es poden veure a la seva vila són la col·lecció de pintures i dibuixos i una petita escultura, amb què la seva família va obsequiar l'Ajuntament, i les obres de l'artista que algunes famílies amigues de Costa conserven a casa seva.

Però, on realment es pot gaudir de l'extraordinària obra de Santiago Costa és al Museu d'Art Modern de Tarragona, institució a la qual va cedir la totalitat de les seves obres, quan, a l'any 1983 va tornar a la seva terra.

"Els sirgadors". Pedra calcària. Museu d'Art Modern, Tarragona

"Esfinx". Bronze. Buenos Aires. 1925

El primer volum del catàleg general dels fons del Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona, editat l'any 1988, està dedicat a l'obra de Santiago Costa i Vaqué i inclou les escultures, els dibuixos i les pintures d'aquest important artista riberenc.

La primera part del catàleg inclou l'obra escultòrica de Costa. Un total de 57 escultures estan classificades i reflectides en aquestes apartat. Entre elles cal esmentar "Minerva", obra de bronze de 150 cm. d'alt; "El alavés", de terracotta i 31'5 cm. d'alt; "Diana", de bronze de 92'5 cm d'alt i "Sant Francesc d'Assís", d'escaiola i de 106 cm d'alt.

La segona part està dedicada a 140 dibuixos fets per Costa, referits majoritàriament a la figura femenina i a l'estudi del seu cos.

La pintura de Costa es detalla en la tercera i última part del catàleg. 113 obres donen a conèixer la seva tècnica, en els paisatges riberecs, de l'Aragó i de Madrid, i en les marines.

L'artista va morir el dia 3 de febrer de 1984 a Tortosa. L'any 1994 la seva família va decidir traslladar les restes de S. Costa a Móra d'Ebre, on descansen al panteó de Cal Soguer.

Fa uns anys a Móra d'Ebre s'aixecà un monument a la plaça de Baix dedicat a Santiago Costa, obra del també escultor fill de la vila Joan Segú. Aquest any 1995, amb motiu dels 100 anys del seu naixement, el seu poble ha recordat aquest il·lustre morenc, que sempre tingué present la seva vila i la immortalitzà amb les seves obres.

L'Associació Cultural "La Riuada" sota el patrocini de l'Ajuntament ha organitzat diferents actes commemoratius del centenari del seu naixement. A la Sala d'Exposicions Julio Antonio es van poder veure del 19 al 27 d'agost, 27 escultures i 45 pintures i dibuixos de l'artista. Amb aquestes obres es va poder gaudir de l'art de Costa i la seva trajectòria artística. El seu familiar i biògraf Julio Antonio Oliver en va fer la selecció.

El dia 24 d'agost es descobrí a la seva casa nadiua una placa commemorativa, deixant constància per sempre més de l'artista que s'anomenà "el poeta de la pedra", una pedra a la qual ell donava el toc de realitat i la calidesa necessària perquè tingués vida pròpia.

Bibliografia:

S. Costa - B. Messeguer
Dos artistes de l'Ebre Català
A. Cot i Miró - 1986

Santiago Costa i Vaqué
Catàleg d'escultura, dibuix i pintura
Editat per l'Excma. Diputació de Tarragona - 1988

"MINERVA". Bronze. 1.925. Museu d'Art Modern Tarragona.

MIRAVET Foto Arxiu particular